

Co by měl vědět

PŘÍJEMCE DOTACE

- poskytování dotací ze státních zdrojů
- „velká“ rozpočtová pravidla včetně souvisejících předpisů
- rozhodnutí/smlouva o poskytnutí dotace
- důsledky neplnění podmínek stanovených pro použití dotace
- postupy poskytovatele vůči příjemci dotace
- kontrolní činnost finančního úřadu
- porušení rozpočtové kázně

Zuzana Strnadová

Co by měl vědět

PŘÍJEMCE DOTACE

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Edice Finance a investování

Bc. Ing. Zuzana Strnadová

Co by měl vědět příjemce dotace

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401, fax 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 7154. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí
Sazba Jan Šístek
Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová
Počet stran 192
První vydání, Praha 2019
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© GRADA Publishing, a.s., 2019

ISBN 978-80-271-2697-2 (ePub)
ISBN 978-80-271-2696-5 (pdf)
ISBN 978-80-247-3076-9 (print)

Obsah

Úvodem	7
1. Poskytování účelově určených prostředků z veřejných zdrojů	9
2. Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu dle rozpočtových pravidel	11
2.1 Dotace a návratné finanční výpomoci poskytované ze státního rozpočtu .	11
2.2 Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu dle rozpočtových pravidel	12
2.3 Rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu	23
2.4 Rozhodnutí o neposkytnutí dotace	38
2.5 Nové rozhodnutí	40
3. Problémy s plněním podmínek při použití dotace nebo návratné finanční výpomoci poskytnuté ze státního rozpočtu	41
3.1 Kdo zodpovídá za plnění podmínek	41
3.2 Včasné zjištění problémů s plněním podmínek a povinností, změna rozhodnutí	44
3.3 Pozdní zjištění problémů s plněním podmínek	47
4. Kontrolní činnosti poskytovatele dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu	49
5. Postupy poskytovatele dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu dle rozpočtových pravidel	53
5.1 Nevyplacení dotace nebo její části dle ustanovení § 14e rozpočtových pravidel	54
5.2 Výzva k provedení opatření k nápravě a výzva k vrácení dotace nebo její části dle ustanovení § 14f rozpočtových pravidel	64
5.3 Rozdíl mezi opatřením dle ustanovení § 14e rozpočtových pravidel a výzvou dle ustanovení § 14f odst. 3 rozpočtových pravidel	74
5.4 Odnětí dotace nebo návratné finanční výpomoci dle ustanovení § 15 rozpočtových pravidel	77
6. Prostředky poskytované ze státního rozpočtu podle zvláštních právních předpisů	81
6.1 Prostředky poskytované podle zákona o zaměstnanosti	82
6.2 Prostředky poskytované podle zákona o podpoře výzkumu	94

Co by měl příjemce dotace vědět

7. Prostředky poskytované ze státních fondů	105
7.1 Poskytování prostředků ze státních fondů	105
7.2 Poskytování účelově určených prostředků z jednotlivých státních fondů	107
8. Kompetence finančních úřadů	121
8.1 Předání podnětu finančnímu úřadu poskytovatelem	123
8.2 Kontrola ze strany finančního úřadu	125
9. Porušení rozpočtové kázně	129
9.1 Porušení rozpočtové kázně dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) rozpočtových pravidel	130
9.2 Porušení rozpočtové kázně dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. j) rozpočtových pravidel	134
9.3 Porušení rozpočtové kázně dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. i) rozpočtových pravidel	136
9.4 Odvod za porušení rozpočtové kázně	136
9.5 Penále za prodlení s odvodem za porušení rozpočtové kázně	154
9.6 Specifika porušení rozpočtové kázně u příspěvků poskytovaných podle zákona o zaměstnanosti	158
9.7 Specifika porušení rozpočtové kázně u podpor poskytovaných podle zákona o podpoře výzkumu	160
9.8 Prominutí odvodu a příslušného penále	160
Vzor rozhodnutí	165
Literatura	185
Seznam zkratk	187

Úvodem

Být příjemcem dotace není lehké. Náročné je v mnoha případech už samotné získání dotace, ale tím to nekončí, ba právě naopak. Pokud se ze žadatele o dotaci stane příjemce dotace, čeká jej další náročné období. Příjemce dotace nejenže musí realizovat účel, na který mu byla dotace poskytnuta, ale musí jej realizovat při současném splnění či dodržení celé řady podmínek a povinností. Navíc se musí smířit s tím, že může být podroben kontrole různých kontrolních orgánů, od poskytovatele přes finanční úřad až třeba po Nejvyšší kontrolní úřad. A ke všemu výše uvedenému musí příjemce dotace počítat ještě s tím, že se může stát, že dotaci nebo její část bude muset nakonec vrátit.

Pro příjemce dotace je proto důležité umět se zorientovat v právních předpisech, které se k poskytování dotací vztahují, vědět, jak předcházet případným problémům a jak mohou být jeho případná pochybení řešena a kým. Získat tyto informace mu může pomoci právě tato kniha, jejíž záměrem je příjemce upozornit na vše potřebné, co by měl vědět.

Příjemce dotace by měl především vědět, z jakého zdroje mu byla dotace poskytnuta, neboť tato skutečnost ovlivňuje samozřejmě to, v rámci kterých právních předpisů se bude při použití dotace pohybovat. Konkrétně pak to, jakým způsobem o dotaci žádat, jakým právním aktem je dotace poskytována, jaká jsou jeho práva a povinnosti, jak vůči němu může postupovat poskytovatel apod.

Kniha nabízí ucelený pohled na poskytování dotací ze státního rozpočtu, a to v režimu rozpočtových pravidel a v režimu některých zvláštních právních předpisů. Zabývá se problematikou právního aktu, kterým jsou dotace ze státního rozpočtu poskytovány, a jeho obsahovanými náležitostmi. Právní akt o poskytnutí prostředků (rozhodnutí, dohoda, smlouva) je pro příjemce dotace bezpochyby tím nejdůležitějším dokumentem vytvářejícím právní rámec použití dotace jako takové a zavazujícím příjemce dotace k plnění celé řady podmínek a povinností, jejichž nedodržení může být pro příjemce dotace problémem.

Další oblastí, na kterou se kniha zaměřuje, je právě řešení případných problémů s plněním podmínek a povinností stanovených právním aktem o poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu. Do určitého časového okamžiku mohou být tyto problémy řešeny bez případného následného postihu z iniciativy příjemce dotace a kniha se pokouší dát návod, jak by příjemce dotace měl postupovat. Od určitého okamžiku řešení případných problémů s plněním podmínek a povinností stanovených právním aktem o poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu přechází buďto na poskytovatele, nebo na finanční úřad.

Postupy poskytovatele vůči příjemci dotace jsou další důležitou oblastí, které se kniha věnuje. Jsou zde dopodrobna rozebrány postupy poskytovatele především podle

Co by měl příjemce dotace vědět

rozpočtových pravidel a vše je doplněno soudní judikaturou, která dává návod pro jejich správné využití.

Kniha přináší rovněž informace týkající se poskytování dotací ze státních fondů a upozorňuje na specifika, která se těchto dotací týkají.

Další důležitou oblastí, které se kniha věnuje, jsou postupy finančního úřadu vůči příjemci dotace, tedy tzv. správa odvodů za porušení rozpočtové kázně. Je zde dán ucelený výklad k tomu, co se rozumí porušením rozpočtové kázně, a k tomu, jak finanční úřad při zjištění porušení rozpočtové kázně postupuje, s případnými odkazy na metodiku orgánů finanční správy.

Výklady týkající se všech shora uvedených oblastí jsou doplněny relevantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, která je v této oblasti opravdu bohatá. Co se toho týče, lze říci, že v současné době se již Nejvyšší správní soud vyslovil ke všem nejdůležitějším výkladovým problémům se správou dotací souvisejících, což je zcela jistě k užitku všem zúčastněným stranám.

S ohledem na to, jakým oblastem se kniha věnuje, mohou v ní odpovědi na své otázky najít nejen příjemci dotací, ale i poskytovatelé či pracovníci finančních úřadů.

1. Poskytování účelově určených prostředků z veřejných zdrojů

Účelově určené prostředky formou dotací, návratných finančních výpomocí apod. mohou být právníky nebo fyzickým osobám poskytovány buďto **ze státních zdrojů**, tj. ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, státních fondů, nebo **ze zdrojů územních**, tj. z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, svazku obcí.

Základem právní úpravy poskytování účelově určených prostředků ze státního zdrojů je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále též „rozpočtová pravidla“). Základem právní úpravy poskytování účelově určených prostředků ze zdrojů územních je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o územních rozpočtech“).

Publikace se věnuje problematice účelově určených prostředků poskytovaných ze státních zdrojů, konkrétně ze státního rozpočtu a státních fondů.

2. Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu dle rozpočtových pravidel

2.1 Dotace a návratné finanční výpomoci poskytované ze státního rozpočtu

Převážná část účelově určených prostředků ze státního rozpočtu je poskytována v režimu **rozpočtových pravidel**, konkrétně ustanovení § 14 a § 14g až § 14q. V režimu tohoto zákona a těchto ustanovení jsou ze státního rozpočtu účelově určené prostředky poskytovány formou dotací nebo návratných finančních výpomocí.

Dotací se dle ustanovení § 3 písm. a) rozpočtových pravidel rozumí, mimo jiné, peněžní prostředky státního rozpočtu poskytnuté právníkům nebo fyzickým osobám na stanovený účel. **Návratnou finanční výpomocí** (dále též „NFV“) se dle ustanovení § 3 písm. b) rozpočtových pravidel rozumí, mimo jiné, prostředky státního rozpočtu poskytnuté, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, bezúročně právníkům nebo fyzickým osobám na stanovený účel, které je povinen jejich příjemce vrátit do státního rozpočtu.

Pro dotace i NFV je charakteristická jejich **účelovost**. Rozdíl mezi dotací a NFV je zřejmý. Dotace jsou svým charakterem nevratnou formou podpory, tedy za předpokladu splnění všech požadavků na použití dotace kladených, zatímco NFV jsou svým charakterem návratnou formou podpory vždy, a to i při splnění všech požadavků na jejich použití kladených.

Součástí peněžních prostředků dotace nebo NFV poskytnuté ze státního rozpočtu mohou být i peněžní prostředky kryté z rozpočtu Evropské unie nebo peněžní prostředky kryté prostředky z Národního fondu¹ uvedené v ustanovení § 44 odst. 2

¹ Ustanovení § 37 odst. 1 rozpočtových pravidel: „*Národní fond je souhrn a) peněžních prostředků, které svěřuje Evropská unie České republice k realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie prostřednictvím strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu, b) peněžních prostředků přechodového nástroje (Transition Facility) a c) peněžních prostředků finančních mechanismů, které jsou České republice svěřeny na základě mezinárodních smluv, včetně úroků z nich.*“

písm. b), d), f) a h) rozpočtových pravidel². Na tyto peněžní prostředky je nahlíženo jako na prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu.

2.2 Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu dle rozpočtových pravidel

Dne 1. 1. 2018 nabyl účinnosti **zákon č. 367/2017 Sb.**, kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon č. 367/2017 Sb.“), kterým byl výrazným způsobem **upraven proces poskytování dotací a NFV ze státního rozpočtu**. Z pohledu poskytovatele se tento proces stal administrativně náročnějším, z pohledu žadatele zase transparentnějším.

Dle rozpočtových pravidel ve znění účinném do 31. 12. 2017 poskytovatel o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu rozhodoval na základě podané žádosti, jejíž náležitosti byly dány ustanovením § 14 odst. 3 rozpočtových pravidel ve znění účinném do 31. 12. 2017. V případě, že poskytovatelem bylo žádosti vyhověno, bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo NFV dle ustanovení § 14 odst. 4 rozpočtových pravidel ve znění účinném do 31. 12. 2017. Na toto rozhodnutí se nevztahovaly obecné předpisy o správním řízení a bylo vyloučeno jeho soudní přezkoumání. V případě, že žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu vyhověno nebylo, žádné rozhodnutí již poskytovatelem vydáváno být nemuselo. Postup poskytovatele v případě nevyhovění žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu již rozpočtová pravidla ve znění účinném do 31. 12. 2017 neřešila. Nejvyšší správní soud sice ve svém rozsudku ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014 – 46, č. 3324/2016 Sb. NSS³ učinil závěr, že rozhodnutí **o neposkytnutí** dotace nebo NFV (resp. rozhodnutí o zamítnutí žádosti) na rozdíl od rozhodnutí **o poskytnutí** dotace nebo NFV podléhá soudnímu přezkumu, nicméně vzhle-

² Ustanovení § 44 odst. 2 rozpočtových pravidel: „Pro účely postihu za neoprávněné použití peněžních prostředků státního rozpočtu a poskytnutých ze státního rozpočtu a nakládání s odvody za toto neoprávněné použití se peněžní prostředky státního rozpočtu a poskytnuté ze státního rozpočtu člení na b) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu kryté prostředky z rozpočtu Evropské unie kromě prostředků krytých z Národního fondu, d) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu kryté prostředky z Národního fondu, f) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z Národního fondu, h) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu Evropské unie kromě prostředků z Národního fondu.“

³ www.nssoud.cz

dem k tomu, že žádné rozhodnutí o neposkytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu poskytovatelem vydáváno nebylo, nebylo ani vůči čemu se bránit.

Od 1. 1. 2018 se proces poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu řídí novými ustanoveními § 14g až § 14q rozpočtových pravidel. Náležitosti žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV jsou upraveny i nadále v § 14 odst. 3 rozpočtových pravidel, povinné i nepovinné náležitosti rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo NFV pak v ustanovení § 14 odst. 4 až 7 rozpočtových pravidel.

Pokud některé otázky týkající se poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu rozpočtová pravidla neupravují, pak poskytovatel postupuje podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů⁴ (dále jen „správní řád“). Použití některých ustanovení správního řádu však rozpočtová pravidla výslovně vylučují. Vyloučeno je použití ustanovení § 37 odst. 3, § 41, § 45 odst. 2 a 4, § 71 odst. 3, § 80 odst. 4 písm. b) až d), § 140 odst. 2 a § 146 správního řádu.

Řízení o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu vede **poskytovatel**. Poskytovat dotace nebo NFV ze státního rozpočtu může dle § 14 odst. 2 rozpočtových pravidel pouze ústřední orgán státní správy⁵, Úřad práce České republiky⁶, Akademie věd České republiky⁷, Grantová agentura České republiky⁸, Technologická agentura České republiky⁹ nebo případně organizační složka státu, kterou určí zvláštní zákon (např. Česká rozvojová agentura). Jiné subjekty než výše uvedené poskytovatelem dotace nebo NFV ze státního rozpočtu být nemohou.

Řízení o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu sice vede poskytovatel, nicméně ten v souladu s ustanovením § 14g rozpočtových pravidel může provedením některých svých činností, které v rámci řízení o poskytnutí dotace nebo NFV provádí, pověřit někoho jiného (jiný subjekt). Tímto jiným subjektem může být buďto nějaká právnická osoba, nebo jiná organizační složka státu. K pověření dochází uzavřením veřejnoprávní

⁴ Ustanovení § 1 odst. 2 správního řádu: „*Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.*“

⁵ Ustanovení § 1, § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Ustanovení § 36 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Ustanovení § 36a zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Co by měl příjemce dotace vědět

smlouvy¹⁰ za využití postupu dle § 160 správního řádu. Není ale možné, aby poskytovatel právníckou osobu nebo jinou organizační složku státu veřejnoprávní smlouvou pověřil k vyhlášení výzvy k podání žádosti a k vlastnímu vydání rozhodnutí. Výzva k podání žádosti tedy musí být vyhlášena a stejně tak rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí dotace nebo NFV musí být vydáno přímo poskytovatelem. Jiná osoba odlišná od poskytovatele tak může být pověřena například k tomu, aby prováděla věcné vyhodnocení podaných žádostí, aby žadatele vyzývala k odstraňování vad podaných žádostí, aby připravovala podklady pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo NFV apod.

Účastníkem řízení o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu je podle ustanovení § 14i rozpočtových pravidel jenom a pouze žadatel o dotaci.

2.2.1 Výzva k podání žádosti

Proces poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu začíná vyhlášením **výzvy k podání žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu poskytovatelem.**

Výzvu k podání žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu je poskytovatel povinen zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup s dostatečným časovým předstihem, minimálně však po dobu 30 dnů před uplynutím lhůty pro podávání žádostí touto výzvou stanovenou.

Co v takové výzvě musí být poskytovatelem uvedeno, vyplývá z ustanovení § 14j odst. 1 a 2 rozpočtových pravidel.

Ve výzvě k podání žádosti je poskytovatel povinen uvést její **věcné zaměření**, tj. specifikaci oblastí, kam bude podpora formou poskytovaných dotací nebo NFV směřována.

Dále je poskytovatel povinen ve výzvě uvést **okruh oprávněných žadatelů**, tj. množinu subjektů, které mohou v rámci této výzvy k podání žádosti o dotaci nebo NFV žádat. Stanovení okruhu oprávněných subjektů je zcela v kompetenci poskytovatele. Pokud je žádost o poskytnutí dotace nebo NFV podána žadatelem, který do okruhu oprávněných žadatelů nespadá, poskytovatel o této žádosti nerozhoduje, ale v souladu s ustanovením § 14j odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel řízení o poskytnutí dotace nebo NFV **usnesením zastaví.**

Ve výzvě k podání žádosti pak samozřejmě musí být poskytovatelem uvedena lhůta, ve které je možno žádosti podávat. K žádostem o poskytnutí dotace nebo NFV, které jsou podány před zveřejněním výzvy, může-li vůbec takováto situace reálně nastat, poskytovatel nepřihlíží. V případech, kdy je žádost o poskytnutí dotace nebo NFV podána po lhůtě stanovené výzvou k podání žádosti, poskytovatel dle ustanovení § 14j odst. 4 písm. a) rozpočtových pravidel **usnesením řízení zastaví.**

¹⁰ Ustanovení § 159 odst. 1 správního řádu: „*Veřejnoprávní smlouva je dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva.*“

Kromě výše uvedených náležitostí může výzva k podání žádosti obsahovat i případné další požadavky, které poskytovatel na žadatele o dotaci nebo NFV má, a informaci o tom, jaké další podklady musí žadatel spolu s žádostí doložit, aby mohl poskytovatel o žádosti rozhodnout.

Výzva k podání žádosti musí dále obsahovat informace o možnosti postupu podle ustanovení § 14k odst. 1, 3 a 4, § 14l a § 14p rozpočtových pravidel.

Dle ustanovení § 14k odst. 1 rozpočtových pravidel, trpí-li žádost o poskytnutí dotace nebo NFV vadami, může poskytovatel žadatele vyzvat k jejich odstranění, pokud to výslovně uvedl ve výzvě k podání žádosti. Zda bude umožněno odstraňovat vady podané žádosti či nikoliv, je tedy, jak vyplývá z výše uvedeného, zcela na rozhodnutí poskytovatele, který musí zvážit předpokládané počty na základě výzvy podaných žádostí a to, zda případné vyzývání k odstranění vad pro něj nebude přílišnou administrativní zátěží zbytečně prodlužující proces řízení o poskytnutí dotace nebo NFV. Tato úprava uvedená v rozpočtových pravidlech je i důvodem vyloučení použití ustanovení § 37 odst. 3¹¹ a § 45 odst. 2¹² správního řádu v rámci řízení o poskytnutí dotace¹³.

Dle ustanovení § 14k odst. 3 rozpočtových pravidel může poskytovatel kdykoliv v průběhu řízení vyzvat žadatele o dotaci nebo NFV k doložení dalších podkladů nebo údajů nezbytných pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace, pokud to výslovně uvedl ve výzvě k podání žádosti. Rozhodnutí o výše uvedeném je opět na úvaze poskytovatele, který musí zvážit administrativní zátěž, kterou by takovéto vyzývání pro něj znamenalo.

¹¹ Ustanovení § 37 odst. 3 správního řádu: „*Nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu.*“

¹² Ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu: „*Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatku v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64).*“

¹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 367/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, str. 17 a 18: „*Nepoužije se ustanovení § 37 odst. 3 správního řádu, které stanoví, že nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. V navrhované novele rozpočtových pravidel je stanoveno, že k odstranění vad žádosti o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu nebude poskytovatel žadatele o dotaci vyzývat vždy, ale pouze když tak uvede ve výzvě k podávání žádostí o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu. (...) Nepoužije se ani ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu a to ze stejných důvodů, které jsou uvedeny u vyluky § 37 odst. 3 správního řádu.*“

Co by měl příjemce dotace vědět

Dle ustanovení § 14k odst. 4 rozpočtových pravidel může poskytovatel, pokud to výslovně uvedl ve výzvě k podání žádosti, žadateli o dotaci nebo NFV doporučit úpravu žádosti, lze-li předpokládat, že upravené žádosti bude vyhověno.

Pokud poskytovatelem nebude výzvou k podání žádosti připuštěno odstraňování vad žádosti, dokládání dalších podkladů a upravování žádosti, musí žadatel dbát na to, aby jím podaná žádost odpovídala výzvu stanoveným požadavkům, jinak si cestu k poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu může uzavřít.

Poskytovatel rovněž musí ve výzvě k podání žádosti uvést, zda v situacích, kdy v období po podání žádosti do vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo NFV žadatel zemře nebo zanikne, bude v řízení o poskytnutí pokračovat s případnými právními nástupci žadatele. Pokud tato možnost nebude výzvou k podání žádosti poskytovatelem připuštěna, tak v případě, že žadatel o dotaci nebo NFV zemře nebo zanikne přede dnem vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo NFV, poskytovatel dle § 14l rozpočtových pravidel **řízení zastaví**. Lze předpokládat, že se tak stane opět usnesením, byť to v tomto případě není rozpočtovými pravidly stanoveno.

Dále by poskytovatel měl ve výzvě k podání žádosti uvést, zda v případech, kdy již pravomocně rozhodl o zamítnutí či částečném zamítnutí žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV, může nastat, že následně vydá rozhodnutí nové, kterým bude i přes předchozí zamítavé rozhodnutí dotace nebo NFV nakonec zcela nebo zčásti poskytnuta. Vydání nového rozhodnutí je umožněno ustanovením § 14p rozpočtových pravidel.

V souvislosti s výzvou k podání žádosti lze upozornit na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Afs 7/2018 – 39, (resp. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Afs 8/2018 – 37, publ. pod č. 3757/2018 Sb. NSS), ve kterém Nejvyšší správní soud řešil otázku, zda je výzva k podání žádosti úkonem, který lze napadat žalobou před správními soudy. Žalobce v rámci podané žaloby zpochybňoval poskytovatelem ve výzvě k podání žádosti vymezený okruh oprávněných žadatelů o dotaci, do kterého díky své právní formě nespadal, což považoval za diskriminační. Dle žalobce tím, že byl zbaven práva ucházet se o veřejné finanční prostředky, došlo k jeho ohrožení a současně k narušení hospodářské soutěže, neboť jeho konkurent může podmínky předmětného dotačního titulu splnit a dotaci získat. Nejvyšší správní soud učinil závěr, že **výzva je úkonem veřejné správy, který nelze napadat před správními soudy**.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Afs 7/2018 – 39, www.nssoud.cz: „[15] Výzva k podávání žádostí o dotaci je tedy (zjednodušeně řečeno) dokument dotační politiky státu, v němž v rámci schváleného dotačního programu příslušný orgán vyzývá zájemce o dotace k předkládání žádostí a stanoví, v jakém období lze žádosti podávat, jaký objem finančních prostředků bude přerozdělen, komu a na co lze dotaci poskytnout. Tato výzva tak relativně obecně nastavuje některá pravidla poskytování dotací a míří proti blíže neurčenému okruhu adresátů (byť může stanovovat určité požadavky na

osoby, kterým lze dotaci poskytnout, není adresována konkrétním subjektům). Konkrétní práva a povinnosti při poskytování dotace stanoví až rozhodnutí o poskytnutí dotace podle § 14 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“). Až zde se jedná o úkon správního orgánu adresovaný určitému subjektu a zasahující do jeho práv. (...) [18] Soudní kontrola veřejné správy není bezbřehá. Existují oblasti činnosti veřejné správy, jejichž kontrola podléhá jiným mechanismům. Správní soudnictví je vyhrazeno ochraně veřejných subjektivních práv (§ 2 s. ř. s.). **Rozhodování o tom, jaké oblasti veřejného zájmu budou podporovány, za jakých podmínek a jakým subjektům (zda soukromým či veřejným, zda podnikatelským či nepodnikatelským atd.) bude možné veřejné prostředky poskytnout, je otázkou politickou a správní soudy nemohou do této činnosti státu zasahovat.** Teprve při rozhodování o konkrétních právech a povinnostech konkrétních adresátů o jejich žádosti o poskytnutí dotace je soudní přezkum možný (možnost přezkumu rozhodnutí o neposkytnutí dotace dovedil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014 – 46). Jinými slovy až na podkladě dříve nastavených pravidel může soud přezkoumávat, zda při rozhodování o neposkytnutí dotace není postupováno svévolně a zda jsou dodržována pravidla, která si stát sám nastavil. Do té doby skutečně existuje určitý prostor pro relativně volnou úvahu státu, co bude či nebude podporovat. Zásadně tedy před rozhodnutím podle § 14 rozpočtových pravidel nepřipadá soudní přezkum v procesu čerpání dotací v úvahu. (...) [20] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že závěr, dle něhož Výzva je úkonem veřejné správy, který nelze napadat před správními soudy, neporušuje čl. 36 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a postupem městského soudu nebyla stěžovateli nezákonně odepřena soudní ochrana.“

2.2.2 Žádost o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu

Po zveřejnění výzvy k podání žádosti mohou subjekty spadající do okruhu oprávněných žadatelů, ve výzvu stanovené lhůtě, **podávat žádosti**. Jen takto podané žádosti se mohou stát předmětem posouzení ze strany poskytovatele, zda žádosti vyhovět, či nikoliv.

Pokud je žádost z nějakého důvodu podána **před zveřejněním výzvy**, tak poskytovatel k takovéto žádosti dle ustanovení § 14j odst. 3 rozpočtových pravidel nepřihlíží. Pokud je žádost podána **po výzvu stanovené lhůtě**, poskytovatel dle ustanovení § 14j odst. 4 písm. a) rozpočtových pravidel usnesením řízení o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu zastaví.

K zastavení řízení o poskytnutí dotace nebo NFV poskytovatel v souladu s ustanovením § 14j odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel přistoupí rovněž v případě podání

Co by měl příjemce dotace vědět

žádosti subjektem, který **neodpovídá okruhu oprávněných žadatelů** o dotaci nebo NFV uvedených ve výzvě k podání žádosti. K zastavení řízení dojde usnesením.

Jakým způsobem mají či mohou být žádosti podávány? Rozpočtová pravidla to neupravují, pouze je vyloučeno ústní podání do protokolu. V důvodové zprávě k zákonu č. 367/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „Důvodová zpráva k zákonu č. 367/2017 Sb.“), je uvedeno: „Vzhledem k tomu, že řízení o poskytnutí dotace bude v zásadě podléhat správnímu řádu, vztahuje se na podání žádosti i § 37 odst. 4 správního řádu. Všechny způsoby uvedené v § 37 odst. 4 správního řádu jsou použitelné s výjimkou podání žádosti ústně do protokolu. Při velkém množství žádostí a jejich relativní složitosti není možné, aby žadatelé o dotaci chodili k poskytovatelům dotací a žádosti diktovali ústně do protokolu.“

Způsob podání žádosti je obvykle konkretizován vlastní výzvou k podání žádosti. Není-li stanoven, může být žádost v souladu s ustanovením § 37 odst. 4 správního řádu podána písemně nebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem. Žádost je možno učinit rovněž za využití jiných technických prostředků bez použití zaručeného elektronického podpisu. V tom případě však musí být do 5 dnů potvrzena, popřípadě doplněna písemně nebo v elektronické podobě se zaručeným elektronickým podpisem. Žádost lze samozřejmě podat i prostřednictvím datové schránky, neboť podání učiněné prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako podání učiněné písemně a podepsané¹⁴.

Co taková žádost o poskytnutí dotace nebo NFV musí obsahovat? Jak již bylo uvedeno, náležitosti žádosti jsou dány ustanovením § 14 odst. 3 rozpočtových pravidel.

Ze žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV ze státního rozpočtu musí být zřejmé, kým je žádost podávána, tedy kdo je žadatelem a komu je podávána, tedy kdo je poskytovatel. Žadatel, který je fyzickou osobou, musí do žádosti uvést své jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo (bylo-li přiděleno) a adresu trvalého pobytu. Žadatel, který je fyzickou osobou podnikající, uvede také své identifikační číslo. Žadatel, který je právnickou osobou, uvede svůj název, adresu sídla a své identifikační číslo a dále osoby, které jménem právnické osoby jednají jako statutární orgán nebo na základě udělené plné moci, a osoby, které v ní mají podíl, a osoby, v kterých má právnická osoba podíl, a výši tohoto podílu.

Žadatel musí do žádosti rovněž uvést požadovanou částku, účel, na který chce dotaci nebo NFV použít, a lhůtu, v níž chce tohoto účelu dosáhnout. Pokud poskytovatel ve výzvě požadoval předložení dalších podkladů nutných pro rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo NFV, musí být tyto součástí podané žádosti.

¹⁴ Ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu...

Poslední povinnou náležitostí žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV je identifikace výzvy, na základě které je žádost podávána.

Žadatel o dotaci nebo NFV by si při vypracování žádosti měl uvědomit, že podaná žádost slouží poskytovateli nejen jako podklad pro rozhodnutí o tom, zda dotace či NFV bude, či nebude poskytnuta, ale údaje v ní uvedené jsou, v případě, že je žádosti zcela nebo částečně vyhověno, rovněž podkladem pro to, jak bude čerpání prostředků poskytovatelem následně nastaveno, tj. jak bude stanoven účel, lhůta k plnění tohoto účelu, výše poskytnuté dotace nebo NFV a případné další podmínky. Do žádosti by tedy neměly být žadatelem uváděny skutečnosti, kterým žadatel není schopen dostat.

Pokud je žádost o poskytnutí dotace nebo NFV podána ve stanoveném termínu, žadatelem odpovídajícím okruhu oprávněných žadatelů, avšak **trpí vadami**, bude další postup poskytovatele záviset na tom, zda byla výzvou k podání žádosti výslovně stanovena možnost jejich odstraňování, či nikoliv. Rozpočtová pravidla nijak nespécifikují, co se vadami žádosti rozumí, ale lze předpokládat, že by se mělo jednat o takové vady, v jejichž důsledku žádost není způsobilá k projednání. To může nastat např. v případě, že žádost nemá rozpočtovými pravidly stanovené náležitosti, případně trpí jinými vadami neumožňujícími její projednání.

V případě, že žádost o poskytnutí dotace nebo NFV trpí vadami a výzvou k podání žádosti nebyla připuštěna možnost jejich odstranění, pak poskytovatel v souladu s ustanovením § 14j odst. 4 písm. c) rozpočtových pravidel řízení o poskytnutí dotace nebo NFV **usnesením zastaví**.

Pokud žádost o poskytnutí dotace nebo NFV trpí vadami a výzvou k podání žádosti byla výslovně připuštěna možnost jejich odstranění, pak poskytovatel žadatele vyzve k odstranění těchto vad a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Budou-li vady žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV žadatelem ve stanovené lhůtě odstraněny, může být žádost poskytovatelem dále projednávána, posuzována. Když žadatel vady žádosti o poskytnutí dotace nebo NFV ve lhůtě stanovené výzvou neodstraní, poskytovatel **řízení** v souladu s ustanovením § 14k odst. 2 rozpočtových pravidel **zastaví**. Byť rozpočtová pravidla nestanoví, jakou formu by rozhodnutí o zastavení řízení v tomto případě mělo mít, lze předpokládat, že i v tomto případě bude k zastavení řízení docházet, stejně jako při zastavení řízení podle § 14j odst. 4 rozpočtových pravidel, usnesením.

Jestliže podaná žádost o poskytnutí dotace nebo NFV netrpí vadami, tj. je způsobilá k projednání, ale poskytovatel potřebuje pro vydání rozhodnutí získat od žadatele další podklady nebo údaje, může žadatele v souladu s ustanovením § 14k odst. 3 rozpočtových pravidel kdykoliv v průběhu řízení k jejich doložení vyzvat a stanovit mu k tomu přiměřenou lhůtu. Ovšem samozřejmě pouze v případě, že výzvou k podání žádosti byla možnost dokládání dalších podkladů nebo údajů výslovně připuštěna. Rozpočtovými pravidly není upraveno, jak by měl poskytovatel postupovat v případě, že požadované podklady nebo informace nejsou na výzvu doloženy nebo jsou doloženy po výzvou stanoveném termínu.